

ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПОЛЬЩІ

Нестайко Ірина

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
nestajko_irena@ukr.net*

Сьогодні перед освітньою системою кожного суспільства постають щоразу ширші і складніші проблеми, які слід вирішувати. Концепції освіченої людини все частіше протиставляється постулат людини активної чи інноваційної. Наголошується при цьому, що повинно її характеризувати творче ставлення (дослідницьке), прагнення відкривати і вирішувати проблеми, а також впроваджувати отримані результати на практиці. Аби спростити нові і дуже складні освітні завдання у сучасному світі слід вдосконалити процес підготовки майбутніх педагогів. Сучасний підхід у навчанні педагогів з точки зору структурного підходу, організаційного, спеціалізованого і програмно-методичного – це на порядку денному, це перемога у боротьбі за нове демократичне суспільство. Відобразитись це повинно у модернізації цілей, змісту, методів і форм підготовки майбутніх педагогів до навчальної і виховної діяльності [1].

Сьогоднішня школа все частіше стає не єдиною, але однією з багатьох інституцій, котра займається як навчанням, так і вихованням підростаючого покоління. У цьому контексті великий вплив на формування майбутнього педагога повинні мати педагогічні науки. Саме вони безпосередньо наближають його до учня і пропонують шляхи вирішення питань у різних сферах: розумовій, моральній, естетичній, політехнічній, фізичній. Вони також готують вчителя до ролі рефлексивного дослідника, котрий умів би зауважити наявні і запобігти майбутнім освітнім проблемам. Здобуті, завдяки наукам педагогічним уміння діагностичні і прогностичні, дозволять йому приймати правильні рішення у різних освітніх чи виховних ситуаціях.

У сучасному підході до підготовки майбутніх учителів слід передбачити і час і місце не лише на підготовку кандидатів на роль учителя якогось предмета, але й однаковою мірою до ролі вихователя молодого покоління, ролі вихователя класу, опікуна молодіжної організації, організатора екскурсій і шкільних свят, пере вихователя

проблемної молоді і педагогічно занедбаной, координатора виховних впливів батьків, члена педагогічної ради і спеціаліста технічних засобів навчання [4, с. 16]. Аналізуючи такий підхід у підготовці майбутнього учителя, слід відзначити, що педагогічна практика у школі не повинна обмежуватися лише набуттям умінь навчання того чи іншого предмета.

Досліджуючи питання підготовки майбутнього педагога, цікавим нам видалося досліджуване питання щодо того, які саме кредитні залікові та екзаменаційні дисципліни визначають придатність кандидатів до професії вчителя [4, с. 21]. Метою дослідження було отримання інформації про плани та програми підготовки до професії вчителя. Говорячи про педагогічну підготовку учителя маємо на увазі його підготовку до творчої роботи, а особливо до дослідницької роботи. Кожен хороший учитель, якщо повинен працювати ефективно, то не може лише бути передавачем інформації, навіть якщо робить це досконало. Натомість повинен постійно вдосконалювати свою роботу, все краще організовувати процес навчання і виховання, всесторонньо пізнавати своїх вихованців і тим самим розрізняти власну виховну діяльність. Модернізація дидактичного і виховного процесу і робота інноваційна не можуть бути реалізовані лише на основі раз здобутих педагогічних, психологічних і методичних знань. Учитель повинен уміти використовувати у своїй роботі дослідницькі навички. Це дозволить йому накопичувати педагогічні факти об'єктивно, аналізувати їх та інтерпретувати, робити узагальнення та порівняння, доходити до певних висновків, пошуку нових рішень, а ці у свою чергу використовувати у шкільній практиці. Такий підхід буде можливий лише за умови, якщо кожен кандидат на посаду вчителя буде за час навчання залучений до роботи у дослідницькій сфері. Це може реалізуватись через ознайомлення його з методологією педагогічних досліджень в теорії і практиці. Ця дисципліна, використовуючи принципи логіки, позиції сучасної філософії і пізнавальні досягнення прагматичних наук дозволить студентові поринути у світ наукових досліджень і тим самим розширити можливості творчої роботи з учнями. На думку дослідників, відсутність методології педагогічних досліджень як окремої дисципліни у навчальних планах вказує на те, що студент не отримує належних знань щодо оптимального розв'язку різноманітних проблем і дидактичних ситуацій, з якими вони можуть зіткнутися у майбутній роботі з дітьми і молоддю. Окремі елементи методології педагогічних досліджень, котрі містяться у змісті загальної педагогіки чи інших

дисциплін, нажаль, не можуть повністю дати знання щодо реалізації окреслених завдань підготовки майбутнього педагога [4].

Особливо важливим елементом, на думку польських дослідників, у процесі підготовки учителів, повинні бути періодичні письмові контрольні роботи. Вони підготовлюють студентів не лише до проблемного, а й цілісного узагальнення думок і вмій писемного опрацювання теми згідно з визначеними принципами, допомагають правильно використовувати логічне та статистичне мислення. Важливим елементом при підготовці учителя є написання ним курсових робіт, дипломних, рефератів, презентацій [4].

Особливим і не менш важливим питанням у процесі навчання майбутніх педагогів є педагогічна практика студентів. Аналіз планів і програм свідчить про те, що цьому виду діяльності надається велика увага, що свідчить про цінність даного роду занять у практичній підготовці майбутнього педагога [1].

Серед рекомендацій польських науковців щодо підготовки майбутніх педагогів слід виокремити такі: виділити більшу кількість годин на педагогічні дисципліни; запровадити факультативні заняття, пов'язані з фахом; суттєво зменшити кількість лекційних годин на користь практичних; участь студентів у громадських організаціях, політехнічній та репродуктивній діяльності; впровадити в обов'язків курс дисципліни педагогічні (спеціальну педагогіку, андрагогіку); обов'язковість написання магістерських робіт для усіх студентів; окрім фахових практик запровадити виховні практики, заохочувати до роботи з батьками учнів, співпраці з громадськими організаціями, закладами дошкільної освіти [4].

Згідно з реформою системи освіти у Польщі, чітко окреслюються загальні завдання школи, в котрих стверджується, що учителі повинні прагнути до всестороннього розвитку учня як одного з основних завдань педагогічної роботи. Шкільне навчання полягає у гармонійному поєднанні учителями завдань, пов'язаних з навчанням, формуванням умінь і вихованням[2].

На різних етапах шкільної освіти вчителі повинні демонструвати конкретні компетенції, виконуючи комплекс завдань. Так, наприклад, учителі початкових класів повинні: адаптувати спосіб передачі відповідних знань, формування умінь і ставлення учнів до природної діяльності, характерної для цього віку; створити умови для дослідження світу у його єдності та складності; підтримувати їх у самостійній роботі (навчанні); надихати їх на висловлювання власних

думок та переживань; спонукати їх до пізнавальної допитливості та мотивації до подальшої освіти.

Список джерел

1. Janus A. *Dobre Praktyki: Zawód – nauczyciel*. Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp.z o.o. 85 s.
2. Olczak M., *Kwalifikacje oraz kompetencje nauczyciela*, „Dialog i Edukacja”, nr. 207, 2009
3. Pachociński R. *Współczesne systemy edukacyjne*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2000.
4. *Proces przygotowania nauczycieli do pracy dydaktyczno-wychowawczej*. Prace monograficzne. Wyższa szkoła pedagogiczna. Kraków. 177s.
5. Szotek Z. *Jakiego nauczyciela oczekuje współczesna młodzież*, „Forum Nauczycieli”, nr. 2, Katowice 2003.